

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ
ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПУБЛІЧНІЙ ТА
ПРИВАТНІЙ СФЕРІ

ЗВІТ

за результатами
дослідження дотримання
вимог антикорупційного
законодавства в частині
затвердження та реалізації
антикорупційних програм
державними органами

I півріччя 2023

Антикорупційна програма – комплексний антикорупційний документ стратегічного типу, що визначає процес управління корупційними ризиками з урахуванням ідентифікованих в організації корупційних ризиків та державної антикорупційної політики, відповідно до Методології управління корупційними ризиками, затвердженої наказом Національного агентства від 28.12.2021 № 830/21 (далі – Методологія)¹.

Понад 160 суб'єктів, визначених частиною першою статті 19 Закону України “Про запобігання корупції” (далі – державні органи), приймають антикорупційні програми.

Зважаючи на те, що антикорупційні програми є ядром відомчих антикорупційних політик (політик доброчесності), Національне агентство у межах повноважень з координації підготовки та виконання антикорупційних програм, передбачених пунктом 7 частини першої статті 11 Закону України “Про запобігання корупції” (далі – Закон)², постійно аналізує становище організації роботи із запобігання та виявлення корупції в організаціях публічної сфери, зокрема, у частині підготовки та виконання антикорупційних програм.

Цей звіт покликаний відобразити підсумки аналітичного дослідження за I півріччя 2023 року, предметом якого був стан дотримання вимог Методології щодо: наявності чинних антикорупційних програм, їх подання до Національного агентства за допомогою Антикорупційного порталу уповноважених осіб (далі – Антикорпортал)³, доступності для громадськості антикорупційних програм та звітів з їх виконання на офіційних вебсайтах відповідних органів.

Управління формування політики доброчесності у публічній та приватній сфері Національного агентства з питань запобігання корупції, вересень 2023 р.

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-22#Text>

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

³ <https://antycorportal.nazk.gov.ua/>

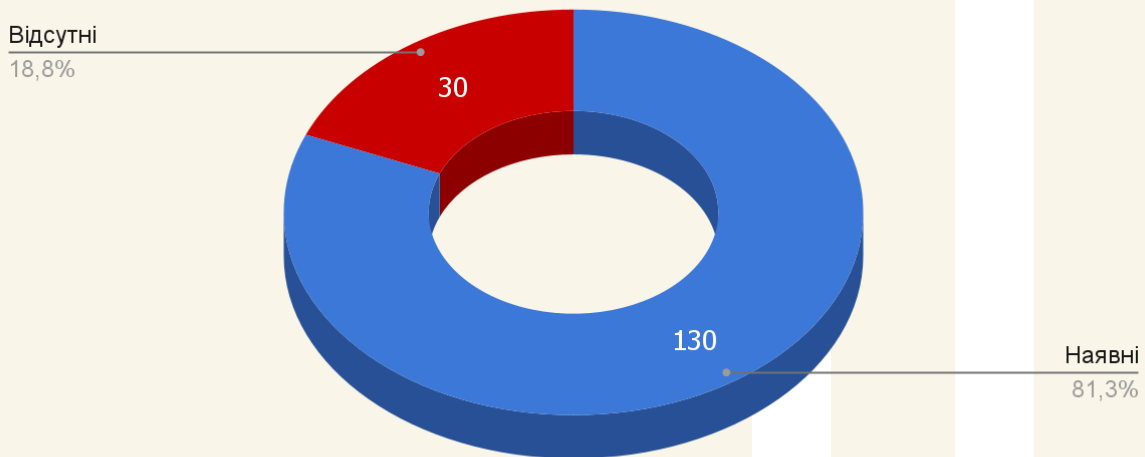
ЗМІСТ

I. Антикорупційні програми державних органів.....	4
1.1. Чинність антикорупційних програм у державних органах.....	4
1.2. Типові причини відсутності чинних антикорупційних програм.....	5
1.3. Строк дії антикорупційної програми спливає.....	7
1.4. Подання антикорупційної програми до Національного агентства.....	8
1.5. Доступність антикорупційної програми для громадськості..	9
II. Звіти державних органів про стан виконання антикорупційної програми.....	10
2.1. Подання звітів до Національного агентства.....	10
2.2. Типові причини неподання звітів.....	11
III. Рекомендації.....	13

I. Антикорупційні програми державних органів

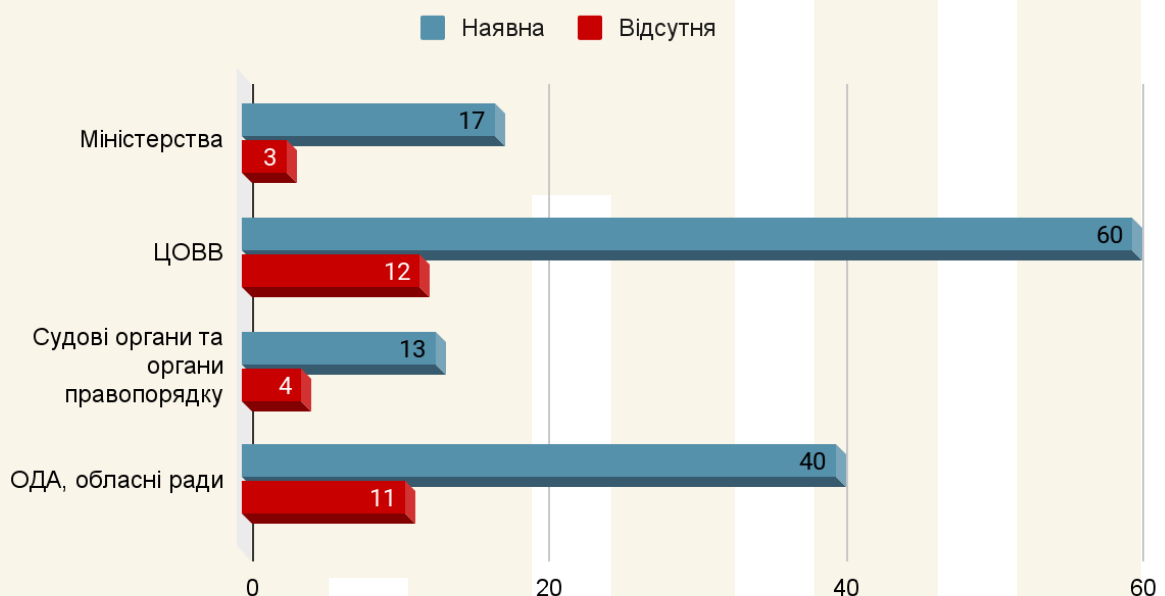
1.1. Чинність антикорупційних програм у державних органах

Співвідношення кількості наявних та відсутніх чинних антикорупційних програм у державних органах станом на вересень 2023 року

Абсолютна більшість державних органів (більше 80%) станом на вересень 2023 року мають наявні чинні антикорупційні програми. Проте майже 20% ще не розробили або не прийняли свої антикорупційні програми, що свідчить про певні недоліки в організації роботи із запобігання та виявлення корупції у відповідних державних органах, що потребує додаткового дослідження і перевірки.

Співвідношення кількості наявних та відсутніх чинних антикорупційних програм у різних типах державних органів станом на вересень 2023 року

Переважна більшість міністерств (85%), як органів, відповідальних за формування політики, мають наявні антикорупційні програми. Щодо ЦОВВ зберігається міністерська тенденція: чинні антикорупційні програми наявні у 83.3% центральних органів виконавчої влади. Понад три чверті судових органів та органів правопорядку (76.5%) мають антикорупційні програми, але майже чверть органів від цієї категорії ще повинні розробити або прийняти свої програми. Розглядаючи показники в органах на регіональному рівні, три чверті ОДА та обласних рад (78.4%) вже мають чинні антикорупційні програми, проте є частина органів, яким слід інтенсифікувати роботу над оцінюванням корупційних ризиків та підготовкою антикорупційних програм.

Прослідковуються такі тенденції:

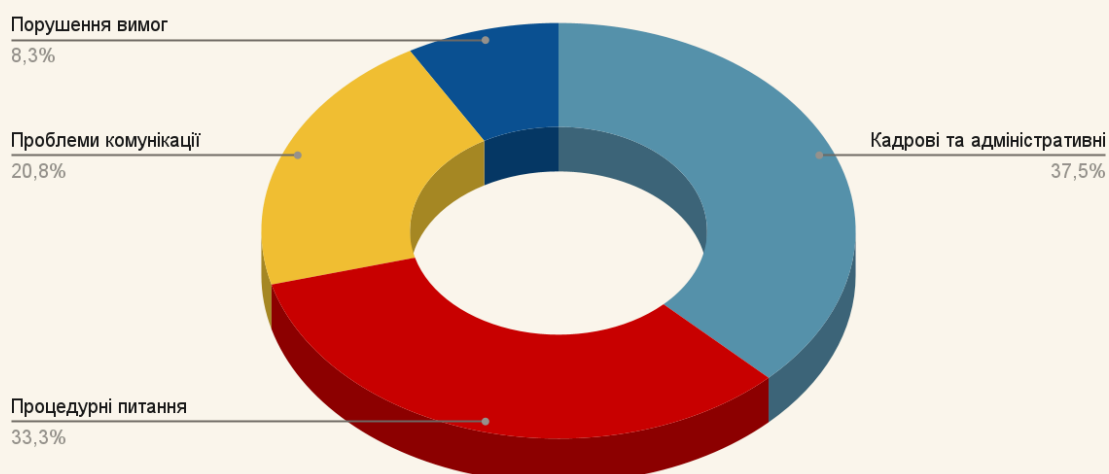
- помітно, що міністерства мають високий рівень затвердження антикорупційних програм, що може впливати з їх особливого становища у системі органів виконавчої влади як політикоформуєчих суб'єктів;

- високий рівень затвердження антикорупційних програм на рівні центральних органів. Це позитивний показник, який може свідчити про наявність розуміння з боку керівництва державних органів та уповноважених підрозділів важливості розвитку та імплементації відомчої антикорупційної політики;

- проблеми у судових органах та органах правопорядку. Незважаючи на загальний позитивний тренд, судові органи та органи правопорядку відстають за рівнем затвердження антикорупційних програм. Враховуючи їх ключову роль у питаннях справедливості та безпеки, це має бути сигналом для врахування у формуванні політики.

1.2. Типові причини відсутності чинних антикорупційних програм

Співвідношення типових причин відсутності чинних антикорупційних програм

1. Організаційні та кадрові труднощі:

- найбільше державних органів зіткнулися з труднощами, викликаними проблемами з призначенням (визначенням) працівників уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) або змінами в їх складі, що зумовило затримки у розробці антикорупційних програм;

- також згадувалися проблеми, пов'язані з реорганізацією, зміною керівного складу або відсутністю стабільності щодо зайняття керівних посад у межах органу.

2. Процедурні питання:

низка державних органів зазначили, що вже розпочали процес оцінювання корупційних ризиків чи підготовки проектів антикорупційних програм, проте з різних причин (відсутність кворуму, зміни в складі робочої групи тощо) цей процес затягується.

3. Очікування затвердження:

декілька державних органів повідомили, що їхні програми або вже підготовлені, або перебувають на різних етапах прийняття. Деякі з них вказують конкретні строки, коли очікують затвердження.

4. Проблеми комунікації:

у деяких державних органах спостерігаються проблеми з внутрішнім погодженням документів.

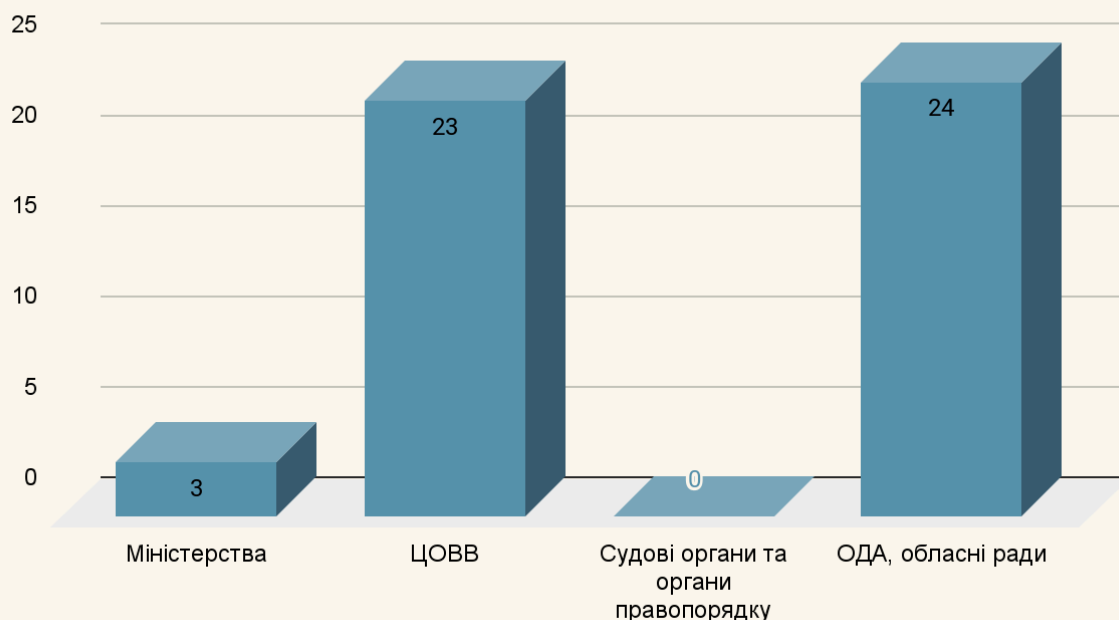
5. Порушення вимог Методології:

окремі державні органи мають програми, які розроблені чи прийняті з порушеннями вимог Методології, що породжує для них необхідність розроблення нових антикорупційних програм.

1.3. Строк дії антикорупційної програми спливає

Кількість органів, у яких у 2023 році спливає період дії антикорупційних програм

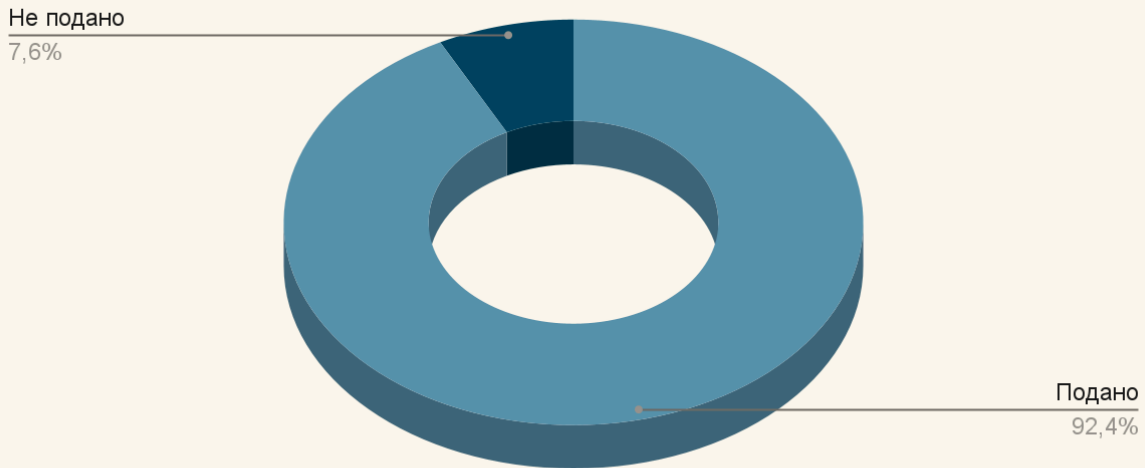

Всього 50 державних органів мають антикорупційні програми, строк дії яких добігає кінця в 2023 році. З цього вбачається, що відповідні органи мають станом на сьогодні активно оцінювати корупційні ризики та готувати проекти антикорупційних програм на 2024-2026 роки. У цілому, закінчення строку дії антикорупційних програм у такої великої кількості державних органів є важливим сигналом для активізації дій та підвищення уваги до питань запобігання корупції на державному рівні.

1.4. Подання антикорупційної програми до Національного агентства

Кількість органів, які подали антикорупційну програму на Антикорупційний портал до Національного агентства

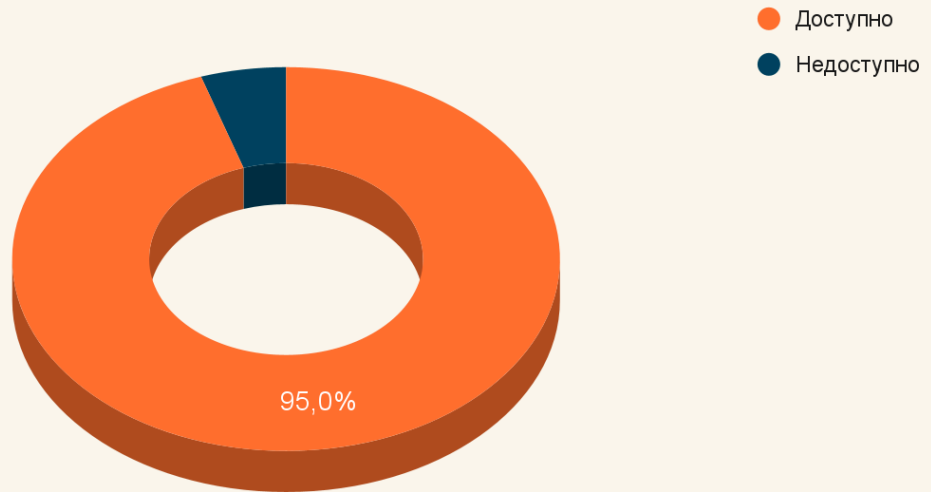

Державні органи, визначені в статті 19 Закону, мають подавати антикорупційні програми до Національного агентства за допомогою Антикорупційного порталу уповноважених осіб. Станом на сьогодні до Національного агентства надійшли антикорупційні програми від усіх державних органів, які мають чинні антикорупційні програми, крім 14 (7,6%), які не подали, незважаючи на наявність антикорупційних програм.

1.5. Доступність антикорупційної програми для громадськості

Кількість органів, які оприлюднили власні антикорупційні програми на офіційних вебсайтах

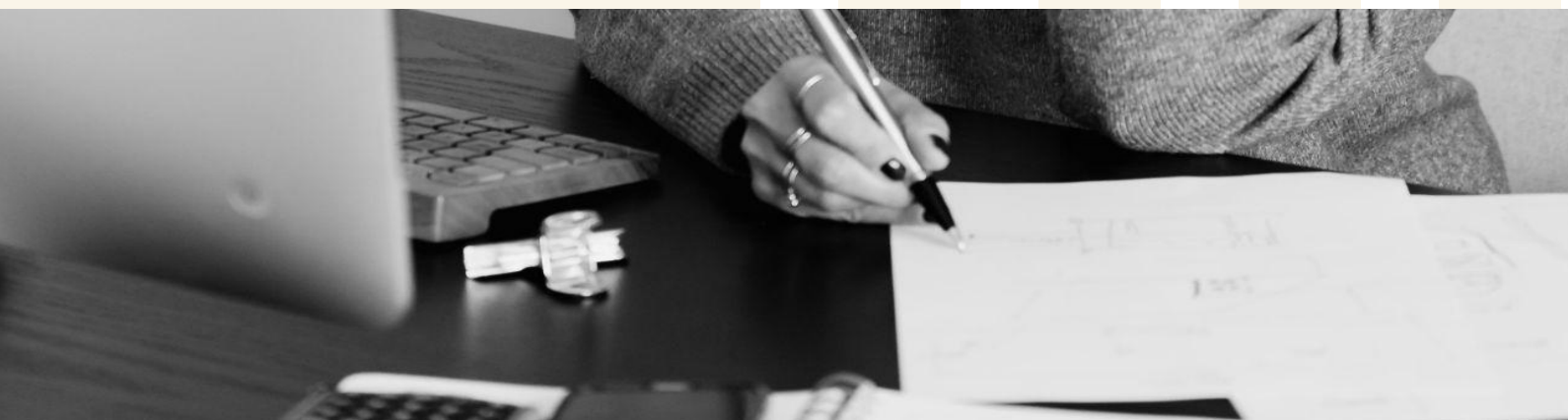

Згідно із підпунктом 9 пункту 2 глави V Методології антикорупційна програма державного органу з усіма додатками та змінами до неї розміщується на офіційному вебсайті органу (у разі наявності). Розміщення на офіційному вебсайті органу створює умови для доступності та прозорості антикорупційної політики для громадськості.

За підсумками моніторингу встановлено, що з-поміж усіх державних органів складнощі з оприлюдненням антикорупційних програм мали лише 5% органів.

Національне агентство рекомендує державним органам оприлюднювати антикорупційні програми у відповідних тематичних розділах сайту, присвячених антикорупційній політиці, аби кожен користувач сайту міг отримати доступ до програми не більше ніж за 3 кліки.

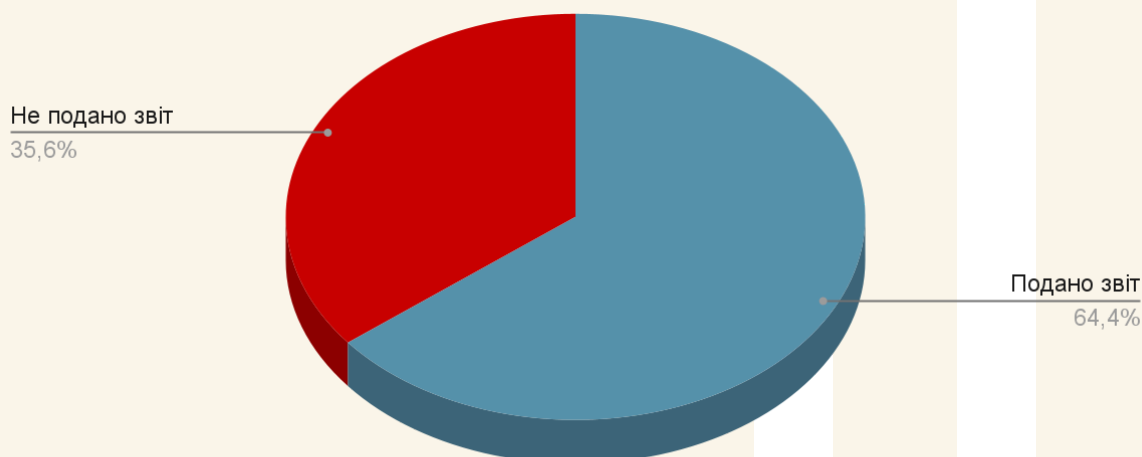
Водночас слід звернути увагу на те, що, часто, державні органи оприлюднюють антикорупційні програми на власних вебсайтах з підходом "сховати подалі", ускладнюючи для громадськості процес пошуку їх документів.

II. Звіти державних органів про стан виконання антикорупційної програми

2.1. Подання звітів до Національного агентства

Кількість органів влади, які подали звіти до Національного агентства за допомогою Антикорупційного порталу уповноважених осіб

Згідно з пунктом 3 розділу VI Методології уповноважений підрозділ (уповноважена особа) аналізує та узагальнює отриману інформацію і готує звіт щодо виконання заходів, передбачених антикорупційною програмою. Такі звіти керівники уповноважених підрозділів подають до Національного агентства щопівроку.

Значна частина органів влади не виконує своїх звітних зобов'язань, а саме 35,6%. Більшість суб'єктів, а саме 64,4% подали звіти до Національного агентства, зокрема:

- лідери у виконанні: судові органи та органи правопорядку, які є кращим показником порівняно з іншими категоріями органів.
- більша половина міністерств та ЦОВВ виконали звітні зобов'язання.

2.2. Типові причини неподання звітів

Типові причини неподання звітів переважно корелюють з поширеними причинами відсутності підготовлених чи прийнятих антикорупційних програм.

У багатьох органах влади сталася ротація уповноважених осіб, які, зокрема, відповідальні за підготовку і подання звітів, або було відсутнє належне делегування завдання з підготовки звітів. Також

відіграли роль зміни в керівних посадах, реорганізація чи нестабільність у призначенні керівників структурних підрозділів.

Незважаючи на розпочатий процес підготовки звітів, він часто зтягується через внутрішні процедури, такі як неподання інформації про стан виконання заходів відповідальними структурними підрозділами у межах органу.

Деякі органи вже мають підготовлені звіти, але вони не подавалися до Національного агентства у зв'язку з відсутністю реєстрації уповноваженої особи відповідних органів на Антикорупційному порталі.

Частина звітів, які були підготовлені, не відповідають вимогам Національного агентства, що зобов'язує органи переглядати їх, забезпечуючи відповідність усім стандартам і вимогам.

Загальний аналіз результатів вказує на необхідність ревізії процесів підготовки і подання звітів. Можливо, існують внутрішні перешкоди або відсутність інституційної спроможності для цього.

III. Рекомендації

1. Державним органам, у яких відсутня чинна антикорупційна програма або строк її дії спливає у 2023 році, необхідно невідкладно розпочати процес оцінки корупційних ризиків та розробки проекту антикорупційної програми.

2. Державним органам, які не подали інформації про стан виконання антикорупційної програми до Антикорупційного порталу, терміново подати відповідну інформацію.

3. Державним органам, які не оприлюднили антикорупційні програми та звіти щодо виконання заходів, передбачених антикорупційними програмами, на власних офіційних вебсайтах (у разі наявності чинної антикорупційної програми та офіційного вебсайту), забезпечити їх зручне та доступне розміщення.

4. Національному агентству провести координаційні наради з уповноваженими особами з питань запобігання та виявлення корупції в державних органах компетенція яких поширюється на всю територію України та місцевими державними адміністраціями з метою забезпечення виконання антикорупційного законодавства в зазначеній сфері.

5. Національному агентству врахувати інформацію викладену в цьому звіті при підготовці плану перевірок організації роботи із запобігання і виявлення корупції на 2024 рік.

03.09.2023

Керівник Управління
формування політики
добросовісності у публічній
та приватній сфері

Юрій Сверба

